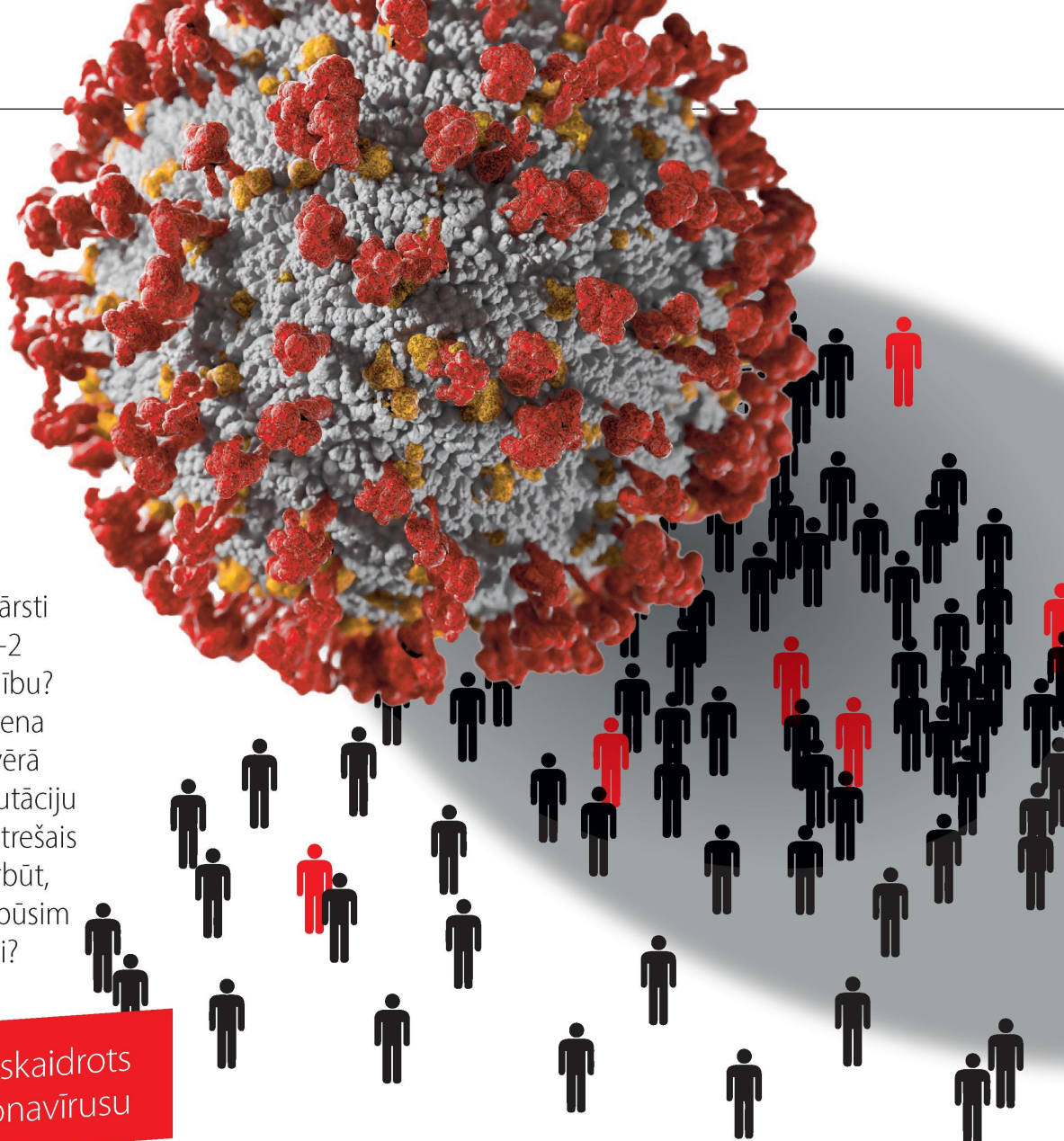

Tieši pirms gada – 2020. gada 3. martā – Latvijā tika apstiprināts pirmais saslimšanas gadījums ar Covid-19, bet jau pēc deviņām dienām Pasaules veselības organizācija atzina, ka slimība sasniegusi globālas pandēmijas līmeni. Ko šī gada laikā mūsu valsts pētnieki un ārsti uzzinājuši par SARS-CoV-2 vīrusu un tā izraisīto slimību? Kas mūs gaida vēl pēc viena diviem gadiem, ņemot vērā vīrusa jauno, bīstamo mutāciju izplatību, – pandēmijas trešais un ceturtais vilnis vai varbūt, pateicoties vakcinācijai, būsīm sasnieguši pūļa imunitāti?

Kas pandēmijas gadā noskaidrots par jauno koronavīrusu

Nelūgtā viesā viltīgie

Regīna Olševska

"Lai gan jutām, ka slimības klīniskā aina nav tāda kā citām akūtām respiratorām slimībām, piemēram, gripai, atšķirības noskaidrojām tikai daudz vēlāk. Nezinājām, kādas būs nākotnes prognozes – vieni speciālisti teica, ka vasarā koronavīrusa izplatība beigsies, citi – ka turpināsies. Taisnība izrādījās tiem, kas prognozēja saslimstības otro vilni.

Vīruss sacel' "citokīnu vētru"

Neviens nezināja, kādi resursi pasaulē, tajā skaitā Latvijā, būs nepieciešami, lai ierobežotu vīrusa izplatību, kā tikt ar to galā," situāciju pagājušā gada

pavasārī atceras Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas fakultātes Infektoloģijas katedras vadītāja un profesore **Ludmila Viksna**, kura vada vienu no desmit projektiem valsts finansētajā pētījumu programmā Covid-19 seku mazināšanai. Gada laikā zinātniekiem nācās rast atbildes uz daudziem neskaidriem jautājumiem, piemēram, kādos audos vīruss atrodas, vai organismā apmeties tikai uz kādu laiku vai uz mūžu, kā HIV vai herpesvīrusu infekcija. Nākamais svarīgais uzdevums bija precizēt slimības simptomus, jo pirmajā pandēmijas vilnī ārzemju medicīnas žurnāli ziņoja arī par neiroloģiskiem traucējumiem. Analizējot slimības izpausmes pacientiem, kuri bija

hospitalizēti Rīgas Austrumu klīniskajā universitātes slimnīcā, izrādījās, ka pavasarī visbiežākie simptomi bija paaugstināta ķermeņa temperatūra, sauss klepus un izteikts nespēks, bet 25% pacientu sūdzējās par elpas trūkumu, kamēr rudenī daudzi sūdzējās arī par ožas un garšas traucējumiem.

Kad organisms pirmo reizi saskaras ar kādu vīrusu, tiek izstrādātas citokīnu molekulas, kuras nodrošina imūnās sistēmas atbildes reakciju, turklāt, jo izteiktāka tā ir, jo ātrāk infekcija tiek uzveikta. Pacientiem, kuri inficējušies ar SARS-CoV-2 vīrusu, šī reakcija var kļūt pārmērīga – to dēvē par "citokīnu vētru". Tā rodas vidēji septītajā dienā